

9ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ

**Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε.**

<http://synedrio9.com>

Υπό την αιγίδα
του Υπουργείου Παιδείας

Αθήνα, 20 & 21 Οκτωβρίου 2012

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ISBN: 978-960-99435-3-6

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ

ISBN: 978 - 960 - 99435 - 3 - 6

Εκδότης:

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ)

Διεύθυνση:

Δήμητρας 8, ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ, Τ.Κ. 17562

Τηλέφωνο: 2118004410, Fax: 2109858646

Μορφή: E-BOOK

Τίτλος

9ο Συνέδριο ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ «Η εκπαίδευση στην εποχή των
Τ.Π.Ε.», Αθήνα, 20-21 Οκτωβρίου 2012., Τα πρακτικά

Συντελεστές:

Επιμελητής: Φ. Γούσιας

Τόπος Έκδοσης: Αθήνα

Χρονολογία Έκδοσης: 2012

Κάτοχος δικαιώματος εκμετάλλευσης βιβλίου:

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Επιστημονική Επιτροπή Συνεδρίου:

Αντωνίου Παναγιώτης Αναπληρωτής Καθηγητής στο Δ.Π.Θ., Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, διδακτικό αντικείμενο: "Νέες τεχνολογίες στην Φυσική Αγωγή και τον αθλητισμό"

Βαγγελάτος Αριστείδης Δρ. Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής, Υπ. Παιδείας δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων & EAITY

Βερναδάκης Νίκος Λέκτορας στο Δ.Π.Θ., Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, διδακτικό αντικείμενο: Εφαρμογές Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνίας στη Φυσική Αγωγή.

Κέκκερης Γεράσιμος Καθηγητής στο ΠΤΔΕ του Δ.Π.Θ., γνωστικό αντικείμενο: Πληροφορική με έμφαση στην εφαρμογή των Πολυμέσων στην Αισθητική Αγωγή

Κουτρομάνος Γεώργιος

Διδάκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών & Λονδίνου στις ΤΠΕ στην Εκπαίδευση, Διδάσκων 407 στο ΠΤΔΕ/ΕΚΠΑ

Μαρκόπουλος Χρήστος Λέκτορας Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών (αντικείμενο: Διδακτική Μαθηματικών)

Μητροπούλου Βασιλική Επίκουρη Καθηγήτρια, Εργαστήριο Παιδαγωγικής, Τμήμα Θεολογίας Α.Π.Θ.

Μπράτσης Θαρρενός Λέκτορας – Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας - Τμήμα Νηπιαγωγών

Νικολοπούλου Κλεοπάτρα Διδάκτορας της Παιδαγωγικής Σχολής του King's College London, Διδάσκουσα ΠΔ 407/80 στο ΤΕΑΠΗ - ΕΚΠΑ, διδακτικό αντικείμενο: Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση

Παναγιωτακόπουλος Χρήστος Αναπληρωτής Καθηγητής Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών.

Ρετάλης Σίμος Αναπληρωτής καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιά

Σοφός Αλιβίζος Επίκουρος Καθηγητής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αιγαίου, γνωστ. αντικ.: Παιδαγωγική με έμφαση στην Παιδαγωγική των Μέσων

Τσιάτσος Θρασύβουλος Λέκτορας, Τμήμα Πληροφορικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης & Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών - Ερευνητική Μονάδα 6

Τσολακίδης Κώστας Επίκουρος Καθηγητής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αιγαίου, με αντικείμενο την Πληροφορική και τις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση

Κριτές Εργασιών Συνεδρίου:

Αμανατίδης Νικόλαος Διδάκτορας Παν/μίου SOUTH BANK Λονδίνου, Master στην Πληροφορική και τις Τηλεπικοινωνίες στην Εκπαίδευση

Αντωνίου Παναγιώτης Αναπληρωτής Καθηγητής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, διδακτικό αντικείμενο: "Νέες τεχνολογίες στην Φυσική Αγωγή και τον αθλητισμό"

Βαγγελάτος Αριστείδης Δρ. Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής, Υπ. Παιδείας δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων & EAITY

Βερναδάκης Νίκος Λέκτορας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, διδακτικό αντικείμενο: Εφαρμογές Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνίας στη Φυσική Αγωγή.

Γελαδάρη Αθηνά M.Ed. Παν/μίου Δυτικής Μακεδονίας, Εκπαιδευτικός ΠΕ70

Γκίκας Αλέξανδρος Υποψήφιος Διδάκτωρ Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ. Master "Σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία" Λυκείαρχης

Δημουλή Αννέτα M.Sc Πληροφορική και Ανθρωπιστικές Επιστήμες, νηπιαγωγός

Δράκος Λάμπρος Εκπαιδευτικός ΠΕ19, Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων [D.E.S.S. INGENIERIE DES SYSTEMES INFORMATIQUES] στο Πανεπιστήμιο "PIERRE et MARIE CURIE - Paris VI", Paris, FRANCE, Πτυχιούχος του Τμήματος Φυσικής του Παν/μίου Πατρών, Εκπαιδευτής Ενηλίκων στο ΙΔΕΚΕ

Ζωγόπουλος Ευστάθιος Δρ. Μηχανολόγος Μηχανικός, Σχολικός Σύμβουλος Δ.Ε.

Θεοφανέλλης Τιμολέων Δρ. Παν/μίου Αιγαίου, Σχολικός Σύμβουλος Πληροφορικής Β. Αιγαίου, Διδάσκων με σύμβαση ΠΔ 407/80 στο Παν/μιου Αιγαίου

Καπανιάρης Αλέξανδρος M.Sc. Πληροφορικός, Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., Γενικό Τμήμα Παιδαγωγικών Μαθημάτων, Παράρτημα Βόλου

Κέκκερης Γεράσιμος Καθηγητής στο ΠΤΔΕ του Δ.Π.Θ., γνωστικό αντικείμενο: «Πληροφορική με έμφαση στην εφαρμογή των Πολυμέσων στην Αισθητική Αγωγή

Κεραμίδα Αρετή Μ.Δ.Ε. στη Διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας, Ε.Α.Π, (Master's Degree: MEd in TESOL), Εκπαιδευτικός ΠΕ06

Κιούπη Βασιλική M.Ed. «Διδακτική της Χημείας και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση», Εκπαιδευτικός ΠΕ04.04

Κίργινας Σωτήριος Εκπ/κός ΠΕ70, MSc "Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση", Ερευνητικός συνεργάτης στο Τμήμα ΕΜΜΕ/ΕΚΠΑ

Κοσμίδης Ιορδάνης Υπ. Διδάκτορας Δ.Π.Θ, MSc, Εκπαιδευτικός Δ.Ε., Εργαστηριακός Συνεργάτης ΑΣΠΑΙΤΕ.

Κουτρομάνος Γεώργιος Διδάκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών & Λονδίνου στις ΤΠΕ στην Εκπαίδευση, Διδάσκων 407 στο ΠΤΔΕ/ΕΚΠΑ

Λαλάς Χρήστος M.Ed. «Σπουδές στην Εκπαίδευση» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, Εκπαιδευτικός ΠΕ19.

Μανώλη Βάια Υποψήφια διδάκτορας ΤΕΑΠΗ/ΕΚΠΑ - M.Ed. ΕΚΠΑ, Εκπαιδευτικός ΠΕ70

Μαρκόπουλος Χρήστος Λέκτορας Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών (αντικείμενο: Διδακτική Μαθηματικών)

Μαστρογιάννης Αλέξιος M.Sc, M.Ed, Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε. 3ης Περιφέρειας Νομού Αιτωλνίας

Ματζάκος Πέτρος Δρ. Παν/μίου Πελοποννήσου, Msc ΕΑΠ, Msc ΕΚΠΑ, Πληροφορικός, Διευθυντής Λυκείου

Μέλλιου Κυριακή Εκπαιδευτικός ΠΕ60, M.Ed. με ειδίκευση στην έρευνα και τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό

Μητροπούλου Βασιλική Επίκουρη Καθηγήτρια, Εργαστήριο Παιδαγωγικής, Τμήμα Θεολογίας Α.Π.Θ.

Μουλά Ευαγγελία Δρ. παιδικής λογοτεχνίας - Φιλόλογος

Σχεδιασμός, ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση πολυμεσικού εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία περιβαλλοντικών θεμάτων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση μέσω Η/Υ (Λούντζη Μαρίνα, Αμπελιώτης Κωνσταντίνος)	σελ. 467-474
Τάξεις 2, κανάλι 1: Ένα συνεργατικό κανάλι μάθησης στο youtube (Μελιάδου Ελένη, Νάκου Αλεξάνδρα)	σελ. 475-483
Τηλεκπαίδευση και τηλεδιάγνωση βλαβών σε όχημα (Κουτσούκος Βλάσιος, Σαμαράς Χρήστος)	σελ. 484-489
Το κινητό εργαστήριο πληροφορικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Βογιατζάκης Δημήτριος, Θεοδώρου Τρύφων, Καρακώτσου Αντώνιος, Δούβλη Γεωργία)	σελ. 490-498
Το πολιτιστικό πρόγραμμα «Τα μαθηματικά στη ζωή μας. Ένα ταξίδι στην ιστορία και τον πολιτισμό στα χνάρια του Πυθαγόρα (Ξεναρίου Καλλιόπη)	σελ. 499-507
Τοπική Ιστορία και χρήση ψηφιακής τεχνολογίας. Οι μαθητές/τριες εμπλέκονται, διερευνούν, συνεργάζονται και δημιουργούν. (Γερούση Αγγελική)	σελ. 508-515
Χρήση δωρεάν διαδικτυακών εργαλείων στην υλοποίηση του project (Ρίζου Ε.)	σελ. 516-523
Ψηφιακά και διαδικτυακά εργαλεία για την παραγωγή και επεξεργασία αναφορικού και κατευθυντικού γραπτού λόγου (Ξανθόπουλος Αναστάσιος, Ντίνας Κωνσταντίνος)	σελ. 524-532
Euro-Good News - An eTwinning Project. Σενάριο - πανόραμα web εργαλείων αναζήτησης καλών νέων (Δρακοπούλου Χριστίνα)	σελ. 533-539
LiteraMovie Cartoon Story - Εικονογραφημένη δραματοποίηση λόγων κειμένων με πολυγλωσσική επεξεργασία (Τζουμέρκας Ιωάννης, Πετροπούλου Βασιλική)	σελ. 540-544

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Open Source Educational Environments στην Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Καταγραφή και ανάλυσή τους (Γριβοπούλου Αγγελική, Γεωργίου, Χατζή)	σελ. 545-550
Αναβάθμιση και νέοι ρόλοι του δασκάλου στο Σύγχρονο Σχολείο. Προτάσεις και συμπεράσματα από μία ημερίδα (Ράλλης Μιχαήλ, Κοκολόγος Σταμάτιος)	σελ. 551-559
Έλεγχος δικτυακής ασφάλειας σχολικού εργαστηρίου πληροφορικής με τη χρήση εργαλείου ελέγχου δικτυακών ευπαθειών (Σιούλας Παναγιώτης-Βλάσιος, Φλώρος Κων/νος, Ρεντίφης Ηλίας)	σελ. 560-565
Ένα ηλεκτρονικό βιβλίο δομημένου προγραμματισμού σε έργο του eTwinning (Λαλάς Χρήστος) ..	σελ. 566-570
Η σημασία των παιδαγωγικών προϋποθέσεων για την αποτελεσματική χρήση των Τ.Π.Ε στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Ζυγούρης Φώτιος)	σελ. 571-576
Ιστορική προσέγγιση με εργαλεία web 2.0. Σενάριο μαθήματος στην Ιστορία της Γ' Γυμνασίου με WebQuest (Παλάζη Χρυσάνθη, Μοσχολιάς Σταύρος)	σελ. 577-584
Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής στην Α/θμια εκπαίδευση: Ερευνητικά δεδομένα από σχολεία της περιφέρειας Ηπείρου (Μιχάλης Γρηγόριος, Χασιώτη Ελένη, Γεωργούλας Κωνσταντίνος)	σελ. 585-593

Ψηφιακά και διαδικτυακά εργαλεία για την παραγωγή & επεξεργασία αναφορικού και κατευθυντικού γραπτού λόγου

Αναστάσιος Ξανθόπουλος¹ και Κωνσταντίνος Ντίνας²

¹Δάσκαλος (PhD, MEd) ²Καθηγητής του ΠΤΝ Φλώρινας

¹axantho@sch.gr ²kdinas@uowm.gr

Περίληψη

Στην ανακοίνωση που ακολουθεί παρουσιάζονται τέσσερα ψηφιακά εργαλεία τα οποία προτείνονται στους εκπαιδευτικούς για χρήση στο γλωσσικό μάθημα του δημοτικού σχολείου με σκοπό την παραγωγή γραπτού λόγου. Πιο συγκεκριμένα, αφού αιτιολογείται η επιλογή των εν λόγω εργαλείων, παρουσιάζονται αναλυτικά με παραδείγματα πώς το καθένα από αυτά είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή διαφόρων κειμενικών τύπων που συναντούμε στα σχολικά εγχειρίδια. Με αφετηρία συγκεκριμένες δραστηριότητες παραγωγής γραπτού λόγου που υπάρχουν στα γλωσσικά εγχειρίδια, προτείνεται η διεκπεραίωσή τους με τη χρήση διαδικτυακών και άλλων εφαρμογών. Αυτές είναι: Storybird για την παραγωγή εικονογραφημένου παραμυθιού, CAST UDL Book Builder για επιχειρηματολογικό κείμενο, Edmodo για βιογραφικό κείμενο και Family Tree Builder για οικογενειακό δέντρο και περιγραφή προσώπου. Τα παραπάνω εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή παραδειγματικών εκπαιδευτικών σεναρίων για τη διδασκαλία της γλώσσας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στα πλαίσια σχετικής Πράξης του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας το 2011.

Λέξεις – κλειδιά: Δημοτικό, γλώσσα, γραπτός λόγος, σχολικά εγχειρίδια, online εφαρμογές

Εισαγωγή

Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, μολονότι στα πρώιμα στάδιά της (1960-’80) καλλιέργησε την ψευδαίσθηση ότι ο ρόλος του δασκάλου θα μπορούσε να υποκατασταθεί από καλά προγραμματισμένες διδακτικές μηχανές, γρήγορα αποκάλυψε ότι η προστιθέμενη παιδαγωγική αξία των ΤΠΕ στην εκπαίδευση όχι μόνο δεν αναδεικνύεται αυτόματα από τη χρήση τους στις σχολικές τάξεις αλλά, αντίθετα, μπορεί να μας οδηγήσει και σε εντελώς διαφορετικά από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα (Gillard, 2008· Δερτούζος, 1998, σ. 175· Ράπτης & Ράπτη, 2001).

Πιο πρόσφατα, η αξιοποίηση του Διαδικτύου στην εκπαίδευση ως μέσου διδασκαλίας και μάθησης αναζωπύρωσε την παραπάνω συζήτηση σε μια νέα βάση, καθώς αμφισβητεί εκ νέου όχι μόνο τον παραδοσιακό παιδαγωγικό ρόλο των εκπαιδευτικών αλλά και την ίδια την αναγκαιότητα της φυσικής τους ύπαρξης στο σχολείο ή και της εικονικής τους ακόμα σε ένα ψηφιακό περιβάλλον μάθησης. Ταυτόχρονα, εγείρει ερωτήματα για τη χρησιμότητα και το ρόλο ύπαρξης και των ίδιων των σχολείων ως χώρων όπου παρέχεται αποκλειστικά η επίσημη εκπαίδευση. Εντούτοις, στα περισσότερα μοντέλα ενσωμάτωσης της διαδικτυακής (on line) μάθησης [Technology-Infused Traditional Schools (όλα τα μαθήματα γίνονται στο σχολείο με τη χρήση κάποιων εργαλείων των ΤΠΕ)· Blended Learning Traditional Schools (κάποια μαθήματα προσφέρονται και διαδικτυακά)· Hybrid Schools (συνδυασμός on line

και πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία με σκοπό οι μαθητές να εργάζονται με το δικό τους ρυθμό και με ένα κατά το δυνατόν εξατομικευμένο πρόγραμμα συνεργαζόμενοι σε μικρές ομάδες για την εκπόνηση project)· Virtual Schools (πλήρως διαδικτυακή διδασκαλία, όπου δάσκαλος και μαθητής εργάζονται συνήθως στα σπίτια τους και συνεργάζονται με ηλεκτρονικές μορφές επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών σε χρόνο που τους βολεύει (σύγχρονο ή ασύγχρονο) (Schulte, 2011, σ. 3)), η παρουσία του εκπαιδευτικού συνεχίζει να θεωρείται δεδομένη, αν και ο τρόπος αλληλεπίδρασής του με τους μαθητές μεταβάλλεται ποιοτικά και ποσοτικά από μοντέλο σε μοντέλο. Σε κάθε περίπτωση, η ιδιαίτερη αυτή φυσική ή ψηφιακή «παρουσία» των εκπαιδευτικών στα on line προγράμματα έχει οδηγήσει σε επιφυλάξεις για την ποιότητά τους, ενώ έρευνες δείχνουν πως τα πιο πετυχημένα από αυτά συνδυάζουν την εξατομικευμένη (ένας προς έναν) αλληλεπίδραση μαθητή και εκπαιδευτικού (Brownstein, 2012, σσ. 2-3).

Επιπλέον, η σύγχρονη εμπειρική έρευνα δείχνει ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία των μαθητών στο σχολείο είναι η διαρκής και σοβαρή προσπάθεια απόκτησης γνώσεων για τη διδασκαλία από μέρος των εκπαιδευτικών σε όλη τη διάρκεια της καριέρας τους (Feiman-Nemser, 2012). Την ίδια στιγμή, υποστηρίζεται ότι ο εκπαιδευτικός είναι αναγκαίο να επιμορφώνεται πολύπλευρα και συστηματικά γύρω από την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη και πώς αυτές θα μεταμορφώσουν τη διδασκαλία του σε σύγχρονη παιδαγωγική πράξη (Zucker, 2008).

Στο παραπάνω πλαίσιο της αναγνώρισης αφενός του καθοριστικού ρόλου που ούτως ή άλλως παίζει ο εκπαιδευτικός στη μαθησιακή διαδικασία αλλά και των προκλήσεων που καλείται να αντιμετωπίσει με άξονα τις αλλαγές που επιφέρουν στο σχολείο οι ΤΠΕ και, αφετέρου, της συνεχούς προσπάθειάς του για επιμόρφωση και επικαιροποίηση των γνώσεών του εντάσσεται και η ανακοίνωση που ακολουθεί. Επιχειρούμε να αναδείξουμε μεθόδους ένταξης των ΤΠΕ στο γλωσσικό μάθημα σύμφωνα με τις πρόνοιες του νέου (πιλοτικής εφαρμογής) αναλυτικού προγράμματος για τη γλώσσα, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του «Ψηφιακού Σχολείου» (βλ. <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php>) το 2011. Πρόκειται για την παρουσίαση μιας πρότασης για τη χρήση συγκεκριμένων ψηφιακών ή διαδικτυακών εργαλείων (digital and web tools), προκειμένου να αξιοποιηθούν αυτούσια ή εντασσόμενα σε κάποιο ευρύτερο εκπαιδευτικό σενάριο από εκπαιδευτικούς που διδάσκουν το γλωσσικό μάθημα στο δημοτικό σχολείο με στόχο την παραγωγή συγκεκριμένων ειδών γραπτού λόγου (αφήγηση, περιγραφή, επιχειρηματολογία, βιογραφία). Επισημαίνουμε ότι όλα τα παραπάνω εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή παραδειγματικών σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της γλώσσας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στα πλαίσια της Πράξης: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α΄/θμια και Β΄/θμια εκπαίδευση» του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας.

Ξεκινούμε την παρουσίασή τους με την αναφορά συγκεκριμένων δραστηριοτήτων που υπάρχουν στα σχολικά εγχειρίδια του γλωσσικού μαθήματος, ώστε να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης και δημιουργίας για τους δασκάλους και όχι απλώς και μόνο μίμησης.

Κριτήρια επιλογής των ψηφιακών και διαδικτυακών εργαλείων

Τα ψηφιακά και διαδικτυακά εργαλεία (εναλλακτικά χρησιμοποιούμε και τον όρο εφαρμογές ή λογισμικά) που χρησιμοποιήσαμε και παρουσιάζουμε στην παρούσα εργασία επιλέχθηκαν με βασικό σκοπό να μπορούν να υποστηρίξουν την παραγωγή και επεξεργασία συγκεκριμένων ειδών και τύπων γραπτού λόγου με τρόπο, συγχρόνως, που να αιτιολογεί την προτίμησή τους έναντι της παραδοσιακής μεθόδου παραγωγής (με χαρτί και μολύβι) αντίστοιχων κειμένων. Ως εκ τούτου, μια πρώτη και βασική, αλλά όχι πάντα αυτονόητη προϋπόθεση, όπως γνωρίζουν όσοι δοκιμάζουν εφαρμογές στο Διαδίκτυο, ήταν να υποστηρίζουν τα συγκεκριμένα εργαλεία τη γραφή με ελληνικούς χαρακτήρες. Το καθαυτό περιβάλλον, ωστόσο, της εφαρμογής μπορεί να είναι σε άλλη γλώσσα, καθώς αυτό αφορά πιο πολύ τον εκπαιδευτικό και συχνά μπορεί να μεταφραστεί εύκολα με τη χρήση διαφόρων διαδικτυακών φυλλομετρητών (π.χ. Chrome). Δεύτερο κριτήριο αποτέλεσε η δωρεάν διάθεση των εφαρμογών από τους κατασκευαστές τους. Αυτό έγινε όχι μόνο γιατί τα οικονομικά των σχολείων όσο και των εκπαιδευτικών δεν επιτρέπουν την αγορά αδειών χρήσης την εποχή αυτή, έστω και αν αυτές παρέχονται σε πολύ προσιτή τιμή, αλλά και για λόγους ιδεολογικής προτίμησης σε προϊόντα και υπηρεσίες που διατίθενται ελεύθερα για εκπαιδευτική τουλάχιστον χρήση. Έτσι κρίναμε ότι δεν αποθαρρύνουμε για οικονομικούς λόγους όσους θα ήθελαν να τα χρησιμοποιήσουν ή να τους εμπλέξουμε σε ζήτημα πνευματικών δικαιωμάτων ή γκρίζας διαφήμισης. Παράλληλα, όμως, η επιλογή μας αυτή συνδυαζόταν και με την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αποφυγή διαφημιστικών μηνυμάτων από τις δωρεάν αυτές εφαρμογές. Τρίτο κριτήριο αποτέλεσε η δυνατότητα άμεσης αξιοποίησης των εργαλείων στην ελληνική σχολική τάξη. Το κριτήριο αυτό αφορά την τεχνολογική υποδομή που απαιτείται να υπάρχει σε μια σχολική τάξη, προκειμένου οι μαθητές να εργαστούν με άνεση με τα εργαλεία που τους δίνονται αλλά και το βαθμό εξοικείωσης ή τις γνώσεις ΤΠΕ που απαιτούν. Η ύπαρξη ενός σχολικού εργαστηρίου με υψηλή ταχύτητα σύνδεσης στο Διαδίκτυο ή η χρήση φορητών υπολογιστών με πρόσβαση στο Διαδίκτυο για εργασία σε ομάδες δύο έως πέντε το πολύ μαθητών αποτελούν την ελάχιστη προϋπόθεση για να «τρέξουν» οι εφαρμογές. Καλοδεχούμενη είναι επίσης τόσο η ύπαρξη των πιο σύγχρονων λειτουργικών συστημάτων και φυλλομετρητών ιστού όσο και ο διαδραστικός πίνακας, μολονότι δεν κρίνονται απαραίτητα. Επίσης, στα περισσότερα εργαλεία που προτείνουμε, προσέξαμε να μην απαιτούνται ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις από τους μαθητές και οι εργασίες να διεκπεραιώνονται με απλά και σαφή βήματα. Τέταρτο κριτήριο ήταν τα εργαλεία που επιλέξαμε να έχουν κάποιου είδους αποδοχή ή αναγνωρισιμότητα από την εκπαιδευτική ή ακαδημαϊκή κοινότητα με την έννοια ότι αναφέρονται στη βιβλιογραφία ή σε κάποιες εξειδικευμένες ιστοσελίδες. Για το σκοπό αυτό παραπέμπουμε ενδεικτικά, πέρα από την ηλεκτρονική διεύθυνση της κάθε εφαρμογής, και σε κάθε άλλη πηγή ή ιστότοπο που τυχόν τη συναντήσαμε.

Παραγωγή εικονογραφημένου παραμυθιού με την εφαρμογή Storybird

Αφορμή για την αναζήτηση ενός ψηφιακού εργαλείου για την παραγωγή εικονογραφημένου παραμυθιού αποτέλεσε η δραστηριότητα της Γ' τάξης του δημοτικού «Το παραμύθι της τάξης» με αριθμό 5, που βρίσκεται στο β' τεύχος του Τετραδίου Εργασιών (ΤΕ), σελ. 51 και σημαίνεται ως ομαδική δραστηριότητα. Το εικονογραφημένο παραμύθι αποτελεί έναν κειμενικό τύπο της αφήγησης και ευρύτερα του αναφορικού

λόγου (Adam, 1999· Αρχάκης, 2005). Διαφέρει από το απλό παραμύθι στο ότι ενσωματώνει και έναν άλλο κώδικα ή τρόπο στο μήνυμά του πέρα από τον γλωσσικό, τον εικονικό. Πρόκειται επομένως για ένα πολυτροπικό κείμενο (multimodal). Ως τέτοιο, απαιτεί από τους μαθητές τη σύμπραξη δύο κωδικών επικοινωνίας για την αφήγηση μιας ιστορίας. Συνεπώς έπρεπε να αναζητήσουμε μια εφαρμογή που θα επέτρεπε το συνδυασμό αυτό αλλά και τη συνεργασία των μαθητών σε ομάδες. Επιλέξαμε τη διαδικτυακή εφαρμογή Storybird (<http://storybird.com>), καθώς κρίναμε ότι ικανοποιεί, εκτός των άλλων, αυτή τη βασική παράμετρο για την παραγωγή του συγκεκριμένου κειμενικού τύπου (βλ. <http://c4lpt.co.uk/top-100-tools-for-learning-2011/> & <http://www.boxoftricks.net/internet-resources-for-education/> & http://www.internet4classrooms.com/links_grades_kinder_garten_12/collaboration_web2_tools.htm).

Η παραπάνω εφαρμογή δεν απαιτεί εγκατάσταση, αλλά πρέπει να κάνει κανείς εγγραφή πριν την έναρξη της δραστηριότητας. Η πρότασή μας για τη χρήση της συγκεκριμένης on line εφαρμογής μπορεί να υλοποιηθεί με μια σειρά βημάτων ως εξής:

- Χωρίζουμε την τάξη σε 4 ομάδες των πέντε και υποθέτουμε ότι έχουν τουλάχιστον έναν υπολογιστή κατά ομάδα στη διάθεσή τους (θεωρούμε ότι εργαζόμαστε σε τάξη 20 μαθητών σε όλα τα παραδείγματα). Συμφωνούμε κάθε ομάδα να φτιάξει το δικό της παραμύθι και στο τέλος να αποφασίσει η ολομέλεια με κάποιου είδους διαδικτυακή ψηφοφορία (βλ. παρακάτω) ποιο είναι το καλύτερο. Ουσιαστικά, στήνουμε έναν μικρό διαγωνισμό μεταξύ των ομάδων, για να έχουν επιπλέον κίνητρα οι μαθητές.
- Αφού συνδεθούμε, ζητούμε να φτιάξουν μια πειραματική ιστορία, για να γνωρίσουν πώς γίνεται η εισαγωγή εικόνων, πώς γράφουμε μέσα στα πλαίσια, πώς αλλάζουμε ή διαγράφουμε σελίδα, κ.ά. Είναι σημαντικό να έχουμε υπόψη ότι οι μαθητές δε φτιάχνουν τις εικόνες οι ίδιοι αλλά τις εισάγουν έτοιμες από ένα μεγάλο πλήθος σύμφωνα με την αισθητική τους και το θέμα τους (υπάρχει κατάλογος), με αποτέλεσμα να μπορούν να αφοσιωθούν πιο πολύ και να έχουν περισσότερο χρόνο για το γλωσσικό σκέλος του πολυτροπικού τους κειμένου.
- Ακολουθεί η ετεροαξιολόγηση των παραμυθιών επί τη βάση κριτηρίων που σχετίζονται με την υπερδομή και τα σχετικά γραμματικά στοιχεία του παραμυθιού. Η συνεργασία των ομάδων γίνεται μέσω ειδικής λειτουργίας της εφαρμογής, που μας επιτρέπει να καλέσουμε κάποιον on line με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ώστε να επεξεργαστούμε από κοινού το έργο μας. Έπειτα η κάθε ομάδα ελέγχει και διορθώνει το κείμενο της άλλης.
- Η κάθε ομάδα διαβάζει και παρουσιάζει μέσω του προβολέα ή του διαδραστικού πίνακα το παραμύθι της. Για να γίνει η επιλογή του καλύτερου παραμυθιού, ο δάσκαλος προτείνει το παραμύθι κάθε ομάδας να βαθμολογηθεί από τα μέλη των άλλων τριών ομάδων και όποιο συγκεντρώσει τις περισσότερες «ψήφους» να κριθεί νικητής. Τι είναι η ψήφος; Το Storybird έχει στη λειτουργία ανάγνωσης ενός βιβλίου την επιλογή «Heart this» που ισοδυναμεί με το πασίγνωστο “Like” του Facebook. Επομένως το παραμύθι που θα συγκεντρώσει τις περισσότερες καρδιές θα είναι και ο νικητής. Ωστόσο, επισημαίνουμε στους μαθητές ότι κάθε ψήφος τους θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα

σχόλιο (η εφαρμογή το υποστηρίζει), το οποίο θα αναφέρει εν συντομία τι είναι αυτό που τους άρεσε περισσότερο στο παραμύθι που επέλεξαν.

- Μετά την ανάδειξη της νικήτριας ομάδας ο δάσκαλος ζητά από κάθε ομάδα να αποστείλει το παραμύθι της στο ηλεκτρονικό του ταχυδρομείο και η κάθε ομάδα να εκτυπώσει το δικό της και να το τοποθετήσει στην βιβλιοθήκη της τάξης. Τέλος, αναρτά (embedded) το ψηφιακό παραμύθι που νίκησε στην σχολική ιστοσελίδα.

Παραγωγή επιχειρηματολογικού κειμένου με την εφαρμογή CAST UDL Book Builder

Στο α΄ τεύχος του Βιβλίου Μαθητή (BM) της Γ΄ τάξης, σελ. 66 η δραστηριότητα 5 ζητά από τους μαθητές να συντάξουν ένα κείμενο κατευθυντικού λόγου και συγκεκριμένα ένα επιχειρηματολογικό με επίσημο αποδέκτη (το δήμαρχο της πόλης τους). Για την παραγωγή αυτού του κειμένου προτείνουμε τη χρήση της on line εφαρμογής CAST UDL Book Builder (<http://bookbuilder.cast.org> & <http://www.cast.org>) (Rose, Meyer, & Hitchcock, 2005), καθώς μας επιτρέπει να εμπλουτίσουμε τα επιχειρήματά μας με εικόνες και ήχο και να παρουσιάσουμε μαζί ως βιβλίο τις εργασίες πολλών ομάδων. Έτσι, με τη χρήση των ΤΠΕ, μεταμορφώνουμε ένα μονοτροπικό κείμενο σε πολυτροπικό διευκολύνοντας παράλληλα τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών και διευρύνοντας τον τεχνολογικό τους γραμματισμό.

Η εφαρμογή δεν απαιτεί εγκατάσταση αλλά μόνο εγγραφή. Χρειάζεται, όμως, μικρή εξοικείωση πριν εργαστούν οι μαθητές, καθώς έχει πολλές επιμέρους επιλογές (βοηθούς, γλωσσάρι, ήχο, εικόνες, πίνακα περιεχομένων, σχόλια, βαθμολογία, εκτύπωση, κτλ.). Εναπόκειται στον εκπαιδευτικό να αποφασίσει ποιες θα χρησιμοποιήσουν οι μαθητές του. Ακολουθεί μια ενδεικτική χρήση της εφαρμογής για την παραπάνω άσκηση.

- Υποθέτουμε ότι οι μαθητές μας είναι χωρισμένοι σε 4 ομάδες των 5 και έχουν τουλάχιστον έναν υπολογιστή κατά ομάδα στη διάθεσή τους. Η Α΄ ομάδα αναλαμβάνει να κάνει προτάσεις για την «Βελτίωση και ασφάλεια των παιδικών χαρών» του δήμου, η Β΄ για την «Δημιουργία ποδηλατοδρόμων», η Γ΄ για την «Τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης» στα σχολεία και άλλους δημόσιους χώρους και η Δ΄ «Για τη σήμανση των οδών» γύρω από τα σχολεία.
- Εξηγούμε στις ομάδες ότι θα εργαστούν με τη συγκεκριμένη εφαρμογή εκ περιτροπής προσθέτοντας η κάθε μια ένα «κεφάλαιο» 4-5 σελίδων σε ένα κοινό ψηφιακό βιβλίο που θα περιέχει τις προτάσεις τους για το θέμα που επέλεξε, ώστε έπειτα να το στείλουμε ηλεκτρονικά στον αποδέκτη. Τονίζουμε ότι θα συνοδεύσουν το κείμενό τους με κάποιες εικόνες σχετικές με το θέμα τους και με ηχητικά αρχεία δικά τους ή από το διαδίκτυο. Επισημαίνουμε στοιχεία της υπερδομής της επιχειρηματολογίας, όπως ότι το ύφος μας πρέπει να είναι επίσημο λόγω του αποδέκτη, να χρησιμοποιήσουμε αιτιολογικούς συνδέσμους και αιτιολογικές προτάσεις, παθητική σύνταξη κτλ.
- Στη συνέχεια, συνδεόμαστε με την εφαρμογή και επιλέγουμε να ξεκινήσουμε ένα νέο βιβλίο (η εφαρμογή μεταφράζεται από τους φυλλομετρητές). Πρώτα συμπληρώνουμε τη φόρμα με τις βασικές πληροφορίες του βιβλίου μας, όπως τίτλο, συγγραφέα κ.ά., και

έπειτα ξεκινάμε τη δημιουργία του εξώφυλλου (σελίδα τίτλου) και τη σελίδα των περιεχομένων, που είναι κοινές για όλες τις ομάδες. Κατόπιν, η κάθε ομάδα αρχίζει να προσθέτει περιεχόμενο (σελίδες περιεχομένου). Σε κάθε σελίδα μπορούμε να προσθέσουμε κείμενο, εικόνα, ήχο, βοηθό (πρόκειται για εικονίδιο παρόμοιο με αυτά που σημαίνουν τις ασκήσεις στο σχολικό εγχειρίδιο, που μπορεί να μιλά, να αναπαράγει ένα ηχητικό αρχείο με το οποίο θα το συνδέσουμε ή να συνοδεύεται από ένα μικρό κείμενο) και να έχουμε περιοχή για σχόλια αναγνωστών. Ακόμη μπορούμε να φτιάξουμε και γλωσσάρι, επιλέγοντας όποιες λέξεις επιθυμούμε [(π.χ. για το λήμμα «κάδος ανακύκλωσης» μπορούμε να δώσουμε έναν ορισμό (κείμενο), να προσθέσουμε φωτογραφία και ένα ηχητικό αρχείο που θα φτιάξουμε ή θα βρούμε από το Διαδίκτυο)]. Κάθε λήμμα που επιλέγεται για το γλωσσάρι συνδέεται αυτόματα με υπερσύνδεσμο.

- Όταν η κάθε ομάδα ολοκληρώσει το έργο της, θα έχουμε φτιάξει ένα ηλεκτρονικό βιβλίο με εξώφυλλο, πίνακα περιεχομένων με τέσσερα κεφάλαια και περίπου 20 σελίδες πολυτροπικού και αλληλεπιδραστικού κειμένου. Αυτό μπορούμε να το διαμοιράσουμε, να το σχολιάσουμε, να το βαθμολογήσουμε, να το κατεβάσουμε στον υπολογιστή μας, να το διορθώσουμε όσες φορές θέλουμε, πριν το στείλουμε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στον δήμαρχο.

Παραγωγή βιογραφικού κειμένου με την εφαρμογή Edmodo

Η βιογραφία αποτελεί έναν συνηθισμένο για τα σχολικά εγχειρίδια κειμενικό τύπο του αναφορικού λόγου, που συναντάμε στα πλαίσια αφηγηματικών ή περιγραφικών (π.χ. περιγραφή προσώπου) κειμένων. Εκκινώντας από την άσκηση 1 της σελίδας 37 του Β' τεύχους του ΒΜ της Ε' τάξης, που ζητά τη συγγραφή της βιογραφίας ενός συγγραφέα, επιλέξαμε την on line εφαρμογή Edmodo (<http://www.edmodo.com>). Μολονότι η εν λόγω εφαρμογή χρησιμοποιείται κυρίως ως *εκπαιδευτικό κοινωνικό δίκτυο* ή ως ένας τύπος ιστολογίου (micro-blogging) (βλ. <http://c4lpt.co.uk/top-100-tools-for-learning-2011/> & <http://www.boxoftricks.net/internet-resources-for-education/>), αφού αντιγράφει αρκετά αισθητικά και λειτουργικά στοιχεία του Facebook, στην εργασία μας επιχειρούμε να το αξιοποιήσουμε με έναν εναλλακτικό τρόπο, ως ένα εργαλείο συνεργατικής παραγωγής ενός πολυτροπικού ψηφιακού κειμένου. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιήσαμε την πλατφόρμα αυτή, για να φτιάξουμε μια βιογραφία που θα μοιάζει με τη δημιουργία του προφίλ ενός χρήστη στο Facebook και στο οποίο θα παρουσιάζουμε με χρονολογική σειρά τη ζωή και το έργο του συγγραφέα που επιλέξαμε παραθέτοντας κείμενα και σχόλια των μαθητών, εικόνες, βίντεο, ηχητικά αρχεία, συνδέσμους και κάθε άλλο σχετικό υλικό. Το τελικό αποτέλεσμα είναι μια ιστοσελίδα, που μπορεί να είναι και δημόσια, στην οποία θα φαίνεται η ζωή και το έργο του βιογραφούμενου συγγραφέα αλλά και η συνεισφορά του κάθε μαθητή σε αυτό.

Και αυτή η εφαρμογή δεν απαιτεί εγκατάσταση παρά μόνο την εγγραφή του εκπαιδευτικού και των μαθητών, που γίνεται πολύ εύκολα και με ασφάλεια, ενώ το περιβάλλον της έχει πρόσφατα εξελληνιστεί σχεδόν πλήρως. Τα βήματα για την παραγωγή του βιογραφικού της άσκησης 1 μέσω της πλατφόρμας Edmodo περιγράφονται αδρομερώς παρακάτω.

- Η τάξη χωρίζεται σε 4 ομάδες των 5 μαθητών και αποφασίζεται με ποιο συγγραφέα θα ασχοληθεί η κάθε ομάδα. Έπειτα ο δάσκαλος δημιουργεί 4 νέα μαθήματα με χωριστό τίτλο το καθένα το όνομα του συγγραφέα με το οποίο θα ασχοληθεί η κάθε ομάδα. (π.χ. Καζαντζάκης, Τριβιζάς). Εναλλακτικά μπορεί όλη η τάξη να ασχοληθεί με ένα συγγραφέα.
- Ο δάσκαλος εξηγεί ότι η κάθε ομάδα θα αρχίσει να αναρτά κείμενα, εικόνες, βίντεο, ηχητικά αρχεία, ή άλλο υλικό σύμφωνα με τα στοιχεία που δίνει η άσκηση 1, αλλά και φροντίζοντας αυτά να μπαίνουν σε μια χρονολογική σειρά με αρχή τη γέννηση του συγγραφέα. Έτσι, σε κάθε ανάρτηση μπορεί να προτάσσεται μια χρονολογία που σχετίζεται με τη ζωή ή το έργο του συγγραφέα. Το υλικό για τις αναρτήσεις τους οι μαθητές μπορούν να το αναζητήσουν στο Διαδίκτυο.
- Ακολουθεί η συγγραφή, η αναζήτηση και η ανάρτηση των κειμένων των μαθητών και του άλλου υλικού τους είτε ως «Σημείωμα» απευθείας στην πλατφόρμα είτε ως συνημμένα αρχεία σε αναρτήσεις.
- Με την ολοκλήρωση των βιογραφικών στοιχείων μπορεί να ζητηθεί από κάθε ομάδα να φτιάξει ένα κουίζ για τη ζωή του συγγραφέα, ώστε να διαμοιραστεί με τις άλλες ομάδες.
- Στη συνέχεια, οι μαθητές παρουσιάζουν στις άλλες ομάδες το βιογραφικό που συνέταξαν και ακολουθούν τα γραπτά σχόλια των μαθητών σε όποιες αναρτήσεις κρίνουν εκείνοι απαραίτητο. Με το τέλος αυτής της φάσης οι ομάδες μπορούν να ψηφίσουν (υπάρχει σχετικό εργαλείο για τη δημιουργία ψηφοφορίας) για το καλύτερο βιογραφικό.
- Μετά την ανάγνωση των βιογραφικών, οι ομάδες μπορούν να ανταλλάξουν και να συμπληρώσουν τα κουίζ μεταξύ τους, για να ελέγξουν τι συγκράτησαν από τη ζωή του κάθε συγγραφέα.

Παραγωγή περιγραφικού κειμένου με την εφαρμογή Family Tree Builder

Η άσκηση 4 της σελίδας 47 του Β' τεύχους του ΒΜ της Γ' τάξης ζητά από τους μαθητές να φτιάξουν το οικογενειακό τους δέντρο. Η εφαρμογή Family Tree Builder (<http://www.myheritage.gr>) τους επιτρέπει να κάνουν πολύ περισσότερα από αυτό και δίνει μια θαυμάσια ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να ασκήσει τους μαθητές του στον κειμενικό τύπο της περιγραφής προσώπου. Η περιγραφή προσώπου ανήκει στο αναφορικό γένος λόγου, όπως και το οικογενειακό δέντρο, που αποτελεί ένα ιδιαίτερο πολυτροπικό είδος κειμένου για την παρουσίαση των σχέσεων των μελών μιας οικογένειας. Η ψηφιακή παραγωγή ενός οικογενειακού δέντρου, εκτός του ότι μας διευκολύνει να διαχειριζόμαστε πολλούς συγγενείς, μας επιτρέπει να καταχωρούμε πολλές πληροφορίες για κάθε άτομο της οικογένειας και να τις αναπαριστούμε με πολύ πιο δυναμικό τρόπο από ό,τι σε έναν συμβατικό χάρτινο πίνακα. Ωστόσο, η παρούσα εφαρμογή διαφέρει από τις άλλες τρεις που παρουσιάσαμε, καθώς δε σχεδιάστηκε με έναν εμφανή παιδαγωγικό ή εκπαιδευτικό σκοπό. Από την άποψη αυτή μοιάζει με εφαρμογές γενικής χρήσης (π.χ. Word ή Google Docs και Earth), που χρησιμοποιούνται ευρύτατα στην εκπαίδευση. Διατίθεται δωρεάν για εγκατάσταση τοπικά στον υπολογιστή και είναι πλήρως εξελληνισμένη. Απαιτεί μόνο

εγγραφή. Ακολουθεί μια ενδεικτική πορεία υλοποίησης της άσκησης 4 με βάση την εφαρμογή Family Tree Builder.

- Η τάξη χωρίζεται σε 5 ομάδες των 4 μαθητών και εξηγείται ότι θα εργαστούν με συγκεκριμένη εφαρμογή, προκειμένου να φτιάξει ο καθένας το οικογενειακό του δέντρο, ώστε στο τέλος όλοι μαζί να φτιάξουν το «οικογενειακό δάσος» της τάξης, ένα έντυπο το οποίο μπορούν να το μοιραστούν ως αναμνηστικό μεταξύ τους.
- Το δέντρο που θα φτιάξουν οι μαθητές θα περιορίζεται αρχικά στους γονείς, στους παππούδες και στα αδέρφια τους. Υπάρχει έπειτα η δυνατότητα να προσθέσουν και ξαδέλφια, θείους, θείες, κτλ. Για να γίνει αυτό, θα πρέπει να γνωρίζουν εκ των προτέρων το όνομα και το επώνυμο των παππούδων τους, τον τόπο γέννησης και την ημερομηνία γέννησης ή θανάτου του κάθε μέλους που θα μπει στο δέντρο. Αν θέλουν, μπορούν να έχουν και ψηφιακές φωτογραφίες των μελών για να τις προσθέσουν.
- Βοηθούμε τους μαθητές να εξοικειωθούν με την εφαρμογή και να ξεκινήσουν ομαδικά τη «Δημιουργία νέας οικογένειας» για καθένα από τα μέλη τους. Η εισαγωγή των μελών γίνεται αυτόματα και προσθέτουμε γύρω από τον πυρήνα *πατέρα* και *μητέρα* τους παππούδες και τα αδέρφια. Στην καρτέλα κάθε μέλους γράφουμε το όνομά του, πότε και πού γεννήθηκε (και πέθανε), ενώ μπορούμε να προσθέσουμε και φωτογραφία.
- Ακόμη σε ειδικό υπομενού της κάρτας μέλους βρίσκουμε την επιλογή «Φυσική περιγραφή», την οποία μπορούμε να αξιοποιήσουμε για την παραγωγή γραπτού λόγου από μέρους των μαθητών, προκειμένου να περιγράψουν σε ένα μικρό κείμενο ένα μέλος που αυτοί θα επιλέξουν.
- Τέλος, ζητούμε να ανοίξουν οι μαθητές το μενού «Χάρτες», για να δουν πάνω σε έναν ψηφιακό χάρτη (της Google, π.χ.) τις πόλεις που δήλωσαν ότι γεννήθηκαν (ή πέθαναν) μέλη της οικογένειάς τους και από το μενού «Πίνακες» να δουν, να κατεβάσουν και να εκτυπώσουν το δέντρο τους σε ένα καλαίσθητο έγγραφο .pdf. Συρράπτουμε τα «δέντρα» και έχουμε πια φτιάξει το «οικογενειακό δάσος» της τάξης.

Συζήτηση

Εν κατακλείδι, με τις τέσσερις εφαρμογές που παρουσιάσαμε επιχειρήσαμε ουσιαστικά να αναδείξουμε την παιδαγωγική αξία των ΤΠΕ στη σχολική τάξη και ειδικά στο γλωσσικό μάθημα. Εστίασαμε στο να δείξουμε πώς μετουσιώνεται σε πράξη τόσο η θεωρία που υποστηρίζει ότι διαφοροποιείται ποιοτικά η παραγωγή γραπτού λόγου με τις ΤΠΕ (Κουτσογιάννης, 2007) όσο και αυτή των πολυγραμματισμών (New London Group, 1996), που μας περιέγραψε νωρίς τα νέα υβριδικά, πολυτροπικά και υπερμεσικά κειμενικά είδη, που ήρθαν ως απόρροια των ταχύτερων τεχνολογικών εξελίξεων των τελευταίων είκοσι ετών. Σε κάθε περίπτωση, στον εκπαιδευτικό της πράξης εναπόκειται πια να αποφασίσει εάν οι προτάσεις που εδώ παρουσιάστηκαν είναι εφαρμόσιμες και με ποιες προϋποθέσεις.

Βιβλιογραφία

1. Αρχάκης, Α. (2005). *Γλωσσική διδασκαλία και σύσταση κειμένων*. Αθήνα: Πατάκης.
2. Δερτούζος, Μ. (1998). *Τι μέλλει γενέσθαι*; Αθήνα: Λιβάνης.
3. Κουτσογιάννης, Δ. (2007). *Εκπαιδευτικό λογισμικό*. Ανακτήθηκε στις 10/4/2011 από: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/bibliographies/edu_soft/02.html#toc002
4. Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2001). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας. Ολική προσέγγιση* (τ. Α'). Αθήνα: Ράπτης.
5. Adam, J. M. (1999). *Τα κείμενα: τύποι και πρότυπα. Αφήγηση, περιγραφή επιχειρηματολογία, εξήγηση και διάλογος*, μτφρ. Γ. Παρίσης. Αθήνα: Πατάκης.
6. Brownstein, A. (2012). Course credits on the quick. *Harvard Education Letter*, 28 (2), 1-3.
7. Feiman-Nemser, S. (2012). *Teachers as learners*. Cambridge, MA: Harvard Education Press.
8. Gillard, C. (2008). "Equity, access and opportunity". Despite challenges more districts adopt one-to-one laptop programs. *Harvard Education Letter*, 24 (3), 1-3.
9. New London Group. (1996). A pedagogy of multiliteracies: Designing social futures. *Harvard Educational Review*, 61(1), 60-92.
10. Rose, D. H., Meyer, A. & Hitchcock, C. (2005). *The universally designed classroom: Accessible curriculum and digital technologies*. Cambridge, MA: Harvard Education Press.
11. Schulte, B. (2011). Hybrid schools for the iGeneration. *Harvard Education Letter*, 27 (2), 1-6.
12. Zucker, A. A. (2008). *Transforming school with technology*. Cambridge, MA: Harvard Education Press.